

TYRIMO SANTRUMPA

IRT SPECIALISTAI LIETUVOJE: SITUACIJA DARBO RINKOJE IR DARBDAVIŲ POREIKIAI

Tyrimas atliktas bendradarbiaujant su „Investuok Lietuvoje“ ir IRT sektoriaus asociacija „INFOBALT“

Objektas

IRT specialistų pasiūla, jų padėtis darbo rinkoje bei sektoriaus įmonių žmogiškųjų išteklių poreikis.

Tikslas

Įvertinti informacinių ir ryšių technologijų (toliau – IRT) specialistų padėtį darbo rinkoje ir identifikuoti pagrindines kliūtis siekiant užtikrinti jų pasiūlos atitiktį pasiūlai.

Tyrimo rezultatai

- Nustatyta, kad 2015–2017 m. laikotarpiu IRT specialistų skaičius augo 10 kartų sparčiau, nei didėjo bendras samdomų darbuotojų skaičius darbo rinkoje, ir 2017 m. pabaigoje siekė 31 500. Remiantis sektoriaus įmonių apklausos rezultatais, galima tikėtis, kad ši tendencija tęsis ir ateinančius kelerius metus.
- Palyginti su dabartiniu IRT sektoriaus darbuotojų skaičiumi, IRT specialistų poreikis sektoriuje iki 2020 m. padidės 42 proc. Siekiant patenkinti šį poreikį, 3 metų perspektyvoje įmonėms papildomai reikės apie 13,3 tūkst. įvairių IRT sričių specialistų. Ypač paklausūs bus įvairaus kvalifikacinio lygio programuotojai, IRT konsultantai ir analitikai.
- Formaliojo švietimo sistema specialistų skaičiaus, kuris patenkintų numatomą poreikį, neparengs. Nepaisant nuosekliai didėjančio IRT studijų populiarumo ir į jas stojančiųjų skaičiaus, pasirinktas programas baigia tik kiek daugiau nei pusė studentų. Be to, prognozuojama, kad 2018–2019 m. priimtųjų į IRT srities studijas skaičius gali sumažėti dėl papildomų minimalių reikalavimų norintiesiems siekti aukštojo mokslo ir gauti valstybės finansavimą. Nors ilguoju laikotarpiu šis pokytis yra sveikintinas ir prisidės prie geresnio įstojusiujų pasirengimo bei studijų kokybės, trumpuoju laikotarpiu įstojusiujų į IRT studijų programas skaičius, tikėtina, sumažės.
- Siekiant užtikrinti pakankamą pasiūlą svarbus ne tik parengiamų specialistų skaičius, bet ir jų pa(si)rengimas darbui. Aukštųjų mokyklų IRT studijų absolventų padėtis darbo rinkoje jau ne vienus metus yra palankesnė nei bet kurios kitos studijų krypties grupės atstovų. Vis dėlto to paties negalima pasakyti apie profesinių mokyklų IRT absolventus: vos 16 proc. iš jų įsidarbino šios srities specialistais, o vidutinės jų pajamos, palyginti su kitų profesinių mokyklų absolventais, nebuvo ypač aukštos ir siekė 521 Eur. Tad, nepagerinus profesinių mokyklų absolventų pasirengimo lygio ir orientuojantis tik į jų skaičiaus didinimą, IRT profesionalų trūkumo išspręsti nepavyks.

- Siekiant didesnio IRT specialistų pasiūlos ir paklausos suderinamumo, reikėtų ieškoti tiek trumpojo, tiek ilgojo laikotarpio sprendimų. Trumpojoje, 3 metų perspektyvoje, bent iš dalies problemą išspręstų veiksminga profesinio orientavimo bei perkvalifikavimo sistema, kuri padėtų identifikuoti ir atskleisti jaunuolių gabumus technologijoms bei padrasintų vyresnius asmenis pasinaudoti galimybėmis įgyti naujas kompetencijas ar keisti kvalifikaciją. Taip pat reikėtų dar aktyviau siekti susigrąžinti iš Lietuvos į užsienį išvykusius specialistus bei dėti didesnes pastangas, kad į mūsų šalį atvyktų aktualios kvalifikacijos užsieniečiai. Ilgesniu laikotarpiu reikėtų stengtis išnaudoti profesinio mokymo sektoriaus galimybes, užtikrinant, kad profesinių mokyklų siūlomos IRT programos ne tik pritrauktų gerai pasirengusius ir motyvuotus moksleivius, bet ir suteiktų darbdaviams reikalingas kompetencijas.